The Rufford Foundation
www.rufford.org

दुर्लभ र लोपोन्मुख रुख उन्यूको संरक्षण किन गर्ने ?

मान्छे भन्दा धेरै जेठो

- पृथ्वीमा रुख उन्यूको जन्म करिब १४४ देखि १८० लाख वर्ष अगाडी भएको हो
- मानवको उत्पत्ति भएको करिब १००,००० वर्ष मात्र भयो

संरक्षण किन महत्वपूर्ण ?

- दुर्लभ वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तराष्ट्रिय व्यापार महासन्धि को अनुसूची - २ (CITES-II) मा समावेश छ
- IUCN को सूचीमा Threatened अवस्थामा रहेको छ
- अर्थात, रुख उन्यू लोप हुने स्थितिमा पुगि नसकेको तर समयमा नै यस्को अवैध व्यापार नियन्त्रण र उचित संरक्षण नगरे निकट भविष्यमा लोप हुन सक्ने
- पारिस्थितिकिय प्रणालीको अवस्था रामो राख्न (जस्तै अरु जीवहरुलाई वास स्थान, भू-क्षय नियन्त्रण इत्यादी)

संरक्षणका चुनौतीहरु

- जटिल जीवन चक्र
- सुक्ष्म बीजको बिरुवा र रुख सम्मको विकास निकै जटिल
- लापरवाही तरीकाले रुख उन्यूको पात र मुना काट्ने
- रुख उन्यू र यसको बासस्थान को ख्याल नराखी सडक र गोरेटो बाटो निर्माण
- तगारो र बार बार्न रुख उन्यूको कटान

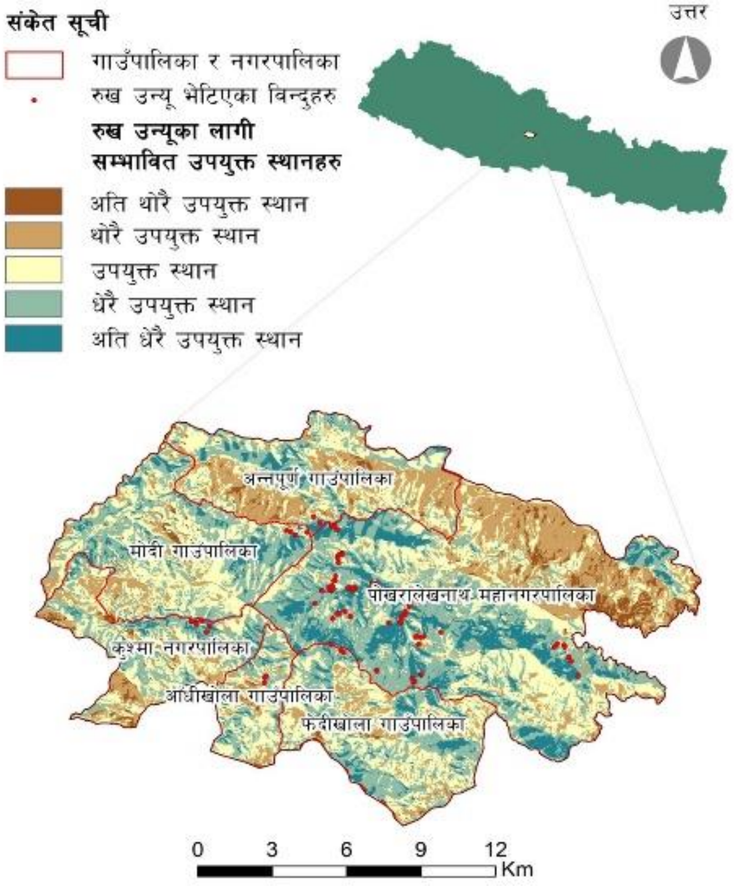

अब के गर्न सकिन्छ ?

- रुख उन्यूको पात र मुना उचीत तरीकाले प्रयोग गर्ने
- सडक र गोरेटो बाटो निर्माण गर्दा रुख उन्यू र यसको बासस्थानलाई क्षति नपुऱ्याउने
- रुख उन्यूको संवेदनशील जीवन चक्रले गर्दा अन्य रुख बिरुवाको तुलनामा विकास कम हुने कुराको जनचेतना फैलाउने
- रुख उन्यूको काठ कहिल्यै कुहिदैंन भन्ने अन्धविश्वास हटाउन जनचेतना फैलाउने
- रुख उन्यूको पात र मुना मात्र उपयोगी नभई यसले पारिस्थितिकिय प्रणालीमा खेल्ने महत्वपूर्ण भूमिकाको जनचेतना फैलाउने

©Ecological Exploration of endangered tree fern for community based conservation in Panchase Mountain Ecosystem, Nepal – Ichchha Thapa. Kumod Raj Lekhak, Padam Budha and Subin Kalu